4-1404-2401/346-сонли иш

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВҚАРОРИ

2024 йил 23 апрель

Жомбой тумани

Жомбой туманлараро иктисодий судининг судьяси Турсунова.Н.Э.нинг раислигида, Ф.Баходированинг котиблигида, Ўзбекистон Республикаси Савдосаноат палатаси Самарканд вилоят худудий бошкармасининг даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар – «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалигига нисбатан киритган даъво аризаси бўйича кўзғатилган иктисодий ишни даъвогар вакили—Х.Содиков (ишончнома асосида) иштирокида, —"Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти биносида, очик сайёр суд мажлиси мухокамасида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Жомбой туманлараро иқтисодий судига Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят худудий бошқармаси даъвогар — "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар — «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалигига нисбатан даъво ариза билан мурожаат қилиб, унга кўра, жавобгар «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалигидан 9 619 344 сўм асосий қарзни ундириб беришни сўраган.

Даъво аризада баён этилишича, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти(кейинги матрларда даъвогар деб юритилади) «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалиги (кейинги матнларда жавобгар деб юрутилсин) ўртасида "Давлат эхтиёжлари учун бошоқли дон экинлари уруғлигини харид қилиш бўйича" контрактация шартномаси тузилган. Мазкур шартномага кўра, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда "Тайёрловчи" деб юритилади), жавобгар «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалиги (кейинги ўринларда "Хўжалик" деб юритилади)ни дон уруғлиги билан таъминлаш, етиштирилган махсулотларни қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини, "Хўжалик" эса "Тайёрловчи" га бошоқли дон экинлари уруғини етказиб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олган, тарафлар ўртасида тузилган шартномага асосан "Тайёрловчи" ўз мажбуриятларини тўлик бажариб, дон махсулотларини етиштириш учун жавобгарга тегишли пул маблағларини ўтказиб берган бўлсада, "Хўжалик" шартномада белгиланган бирок мажбуриятини бажармаган.

Шу сабабли, Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси даъвогар – "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалигидан 9 619 344 сўм асосий қарзни ундириб беришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси судга илтимоснома билан мурожаат қилиб, суд мажлисини палата вакили иштирокисиз кўришни сўраган.

Жавобгар суд мажлиси тўғрисида тегишли тартибда огоҳлантирилганлигига қарамасдан суд мажлисида ўзининг ишончли вакили иштирокини таъминламади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддасини учинчи қисмида, иш мухокамасининг вақти ва жойи тўгрисида тегишли тарзда хабардор қилинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин мумкин деб белгиланган.

Шу сабабли, суд, палатанинг илтимосномасини қаноатлантириб, суд мажлисини жавобгар ва палата вакили иштирокисиз кўришни лозим топди.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили судга қўшимча ҳужжатлар тақдим этиб, бугунги кун ҳолатига қарздорликда ўзгариш бўлмаганлигини таъкидлаб, шу сабабли, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Суд, даъвогар вакилининг кўрсатмасини тинглаб, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб, уларга хукукий бахо бериб, куйидаги асосларга кўра, даъво талабини тўлик каноатлантириб, суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Иш хужжатларидан аниқланишича, "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти(Тайёрловчи) ва «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалиги (Хўжалик) ўртасида 2021 йил 27 сентябрь кунги №173-сонли "Давлат эхтиёжлари учун бошоқли дон харид қилиш бўйича" шартнома тузилган.

Шартноманинг 1.1 бандига кўра, "Хўжалик" "Тайёрловчи"га шартноманинг 1.2 бандида кўрсатилган махсулотларни топшириш мажбуриятини, "Тайёрловчи" эса "Хўжалик"ни ушбу шартномада белгиланган тартибда махсулот уруғи билан таъминлаш, етиштирилган махсулотни қабул қилиб олиш ва уни ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Мазкур шартноманинг 2.1 а-кичик бандига кўра, "тайёрловчи туман ҳокимлиги томонидан белгиланган нав сифат ва микдордаги уруғлик билан ўз вақтида таъминлашни талаб қилиш" ҳуқуқига эга.

Шунга кўра, даъвогар томонидан ишончнома ва юк хати асосида буғдой уруғлиги маҳсулотларни жавобгарга етказиб берилган.

Иш хужжатларига тақдим этилган ҳисоб-фактураларга асосан, жавобгар даъвогардан жами 7 500 кг бўлган (қўшилган қиймат солиғи билан бирга) 34 965 480 сўмлик маҳсулотлар олган.

Шартноманинг 3.6-бандида "Хўжалик уруғлик кийматининг 30-фоизидан кам бўлмаган микдорда олдиндан, қолган қарздорликни уруғликни олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан" тўлаб берилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 466-моддасида, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқилган) қишлоқ хўжалиги маҳсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шартлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодексининг 236-моддасида, мажбуриятлар мажбурият шартларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Даъвогар судга даъво ариза билан мурожаат қилгандан кейин ҳам мавжуд қарздорлик жавобгар томонидан бартараф этилмаган, ушбу ҳолат даъвогар томонидан судга тақдим қилинган маълумотда ўз ифодасини топган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддасида, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиниши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси "Давлат божи" тўгрисидаги Қонунининг "Давлат божи ставкаларининг микдори" ҳақидаги иловасига мувофик, мулкий тусдаги даъво аризалардан даъво баҳосининг 2 % микдорида, бирок базавий ҳисоблаш микдорининг 1 бараваридан кам бўлмаган микдорда этиб кўрсатилган. Даъвогарнинг даъво талабида жами 9 619 344 сўмни ундиришни сўраганлиги сабабли жавобгардан республика бюджетига ҳамда суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 340 000 сўм давлат божи ундириш лозим бўлади.

Юқоридаги ҳолатларга ҳамда моддий ва процессуал қонун нормаларининг талабларига асосланиб суд, даъвогарнинг даъво талабини тўлик қаноатлантириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 9 619 344 сўм асосий қарз ҳамда 34 000 сўм почта ҳаражати, шунингдек республика бюджети ҳамда суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси ҳисобига 340 000 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Юқоридагиларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодекснинг, 112-113, 118, 170, 176-180, 186-моддаларини кўллаб, суд

қарор қилади:

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят худудий бошқармасининг даъвогар _ "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида жавобгар – «Отамурод Сафарбоев даласи» хўжалигига нисбатан киритган даъво аризаси фермер қаноатлантирилсин.

Жавобгар — «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалиги хисобидан даъвогар — "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти хисобига 9 619 344 сўм асосий қарз ҳамда ихтиёрий тўланган 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар — «Отамурод Сафарбоев даласи» фермер хўжалигидан Республика бюджети хамда суд хокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси хисобига 340 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қароридан норози бўлган тарафлар бир ойлик муддат ичида Жомбой туманлараро иктисодий суди оркали Самарканд вилоят судининг иктисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига биринчи инстанция судининг қонуний кучга кирмаган ҳал қилув қарори устидан апелляция шикояти беришга, қонуний кучга кир

қарори устидан кассация ш

хақли.

Турсунова.Н.Э.

(прокурор протест келтиришга)

Судья